

TOIMITTANEET
MIKKO MYLLYKANGAS &
PETTERI PIETIKÄINEN

Ajatusten lähteillä

*Aatteiden ja oppien
historiaa*

Gaudeamus

Copyright © 2017 Tekijät & Gaudeamus Helsinki University Press

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Emmi Kyytsönen

KL: 90.2, 16.09 • UDK: 930, 001

ISBN 978-952-495-423-5

Painopaikka: Printon Trükikoda, Tallinna 2017

SISÄLLYS

JOHDANTO	7
<i>Petteri Pietikäinen & Mikko Myllykangas</i>	

I AATEHISTORIA

AATEHISTORIAN MERKITYS JA VÄLINEET	21
<i>Ari Helo & Petteri Pietikäinen</i>	

UTOPIA-AJATTELUN HISTORIAA THOMAS MORESTA H.G. WELLSIIN	27
<i>Petteri Pietikäinen</i>	

YHDYSVALTALAISEN LIBERALISMIN EDISTYSHISTORIAALLINEN LUONNE	63
<i>Ari Helo</i>	

LUONNOSTA YMPÄRISTÖÖN: LUONTOSUHTEEMME KÄSITE- JA AATEHISTORIAA	89
<i>Kari Väyrynen</i>	

KLASSISET TUNNETEORIAM JA NIIDEN MUUNNOKSET UUDEN AJAN ALUN FILOSOFIASSA	118
<i>Simo Knuuttila</i>	

HISTORIAALLINEN TIETEENFILOSOFIA JA TIETEEN EDISTYKSEN ONGELMA	157
<i>Jouni-Matti Kuukkanen</i>	

II OPPI- ELI TIETEENHISTORIA

JOHDANTO TIETEENHISTORIAAN	185
<i>Maija Kallinen & Erkki Urpilainen</i>	

SUURIN MURROKSISTA? SKOLASTIIKASTA EMPIIRISEN TIETEEN TIELLE	188
<i>Maija Kallinen</i>	

TIEDETTÄ SUOMESSA	229
<i>Erkki Urpilainen</i>	
ÄLYKKÄÄSTÄ SUUNNITTELIJASTA SOKEAAN KELLOSEPPÄÄN: EVOLUUTIOAJATTELUN HISTORIAA 1600-LUVUN LOPULTA <i>LAJIEN SYNTYYN</i>	261
<i>Petteri Pietikäinen</i>	
TAUTISIA TARINOITA: LÄÄKETIETEEN JA TUBERKULOOSIN HISTORIAA	299
<i>Heini Hakosalo</i>	
HULLUN MONTA NIMEÄ: MIELISAIRAUKSIEN NIMEÄMINEN MUUTTUVASSA YHTEISKUNNASSA	329
<i>Petteri Pietikäinen & Mikko Myllykangas</i>	
EPILOGI	368
<i>Petteri Pietikäinen & Mikko Myllykangas</i>	
VIITTEET	371
KUVIEN LÄHTEET	390
LÄHTEET JA KIRJALLISUUS	391
HENKILÖHAKEMISTO	415
KIRJOITTAJAT	422

TIETOLAATIKOT

MITÄ KÄSITEHISTORIA ON?	114
<i>Jouni-Matti Kuukkanen</i>	
MODERNIN LÄNSIMAISEN IHMISKUVAN LYHYT HISTORIA	151
<i>Ari Helo</i>	
TUNTEET JA HISTORIA	225
<i>Heini Hakosalo</i>	
NAISEN PAIKKA TIETEENHISTORIASSA	257
<i>Heini Hakosalo</i>	
TIEDE JA USKONTO: TAPAUS EVOLUUTIOOTEORIA	295
<i>Petteri Pietikäinen & Mikko Myllykangas</i>	
ITSEMURHAN MUUTTUVAT KÄSITYKSET	363
<i>Mikko Myllykangas</i>	